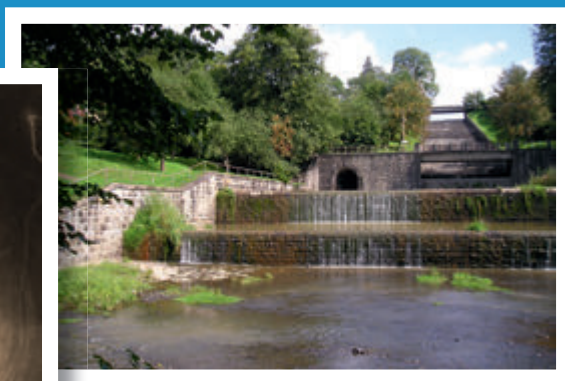
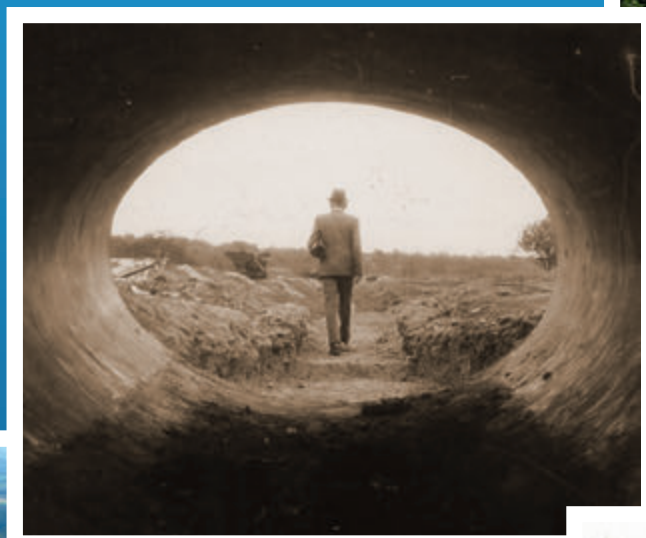

ZPRAVODAJ O VODĚ

PF 2016

4/2015

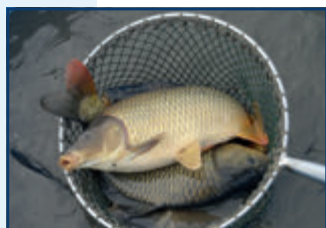
Z obsahu

Povodí Moravy spustilo na vodu unikátní obslužné plavidlo Jožin

15

Lod' byla vyrobena jako prototyp speciálně pro Baťův kanál. Jejím úkolem je odklízet odpadky z hladiny i pod hladinou v nepřístupném terénu, zajistit bagrovací práce a případný odtah nepohyblivých lodí...

Podzimní výlovy a monitoring plůdkových společenstev

18

V období od konce září do začátku listopadu slovíli rybáři Povodí Moravy, s.p. všechny určené rybníky s násadou a tržní rybou. Svou produkci vydaly rybníky Velký Záchytný, Nikolčice, Dražany, Skalice a Bažiny...

Konference Vodní nádrže 2015

20

Vliv sucha na vodní ekosystémy, problematika koupacích oblastí, možnosti řešení jakosti vody u vodních nádrží... To byla jen některá z témat konference Vodní nádrže 2015, kterou pořádalo PM začátkem října v Brně...

Obnova Baťova kanálu

24

Zatímco v roce 1996 převezla tehdy jediná turistická lod' Tomáš Baťa na vodní cestě něco přes 4 000 turistů, vyšplhala se návštěvnost během letošní jubilejní sezóny na 80 000 turistů...

Zpravodaj vydává: Povodí Moravy, s.p., Dřevařská 11, 602 00 Brno, IČ: 70890013

e-mail: info@pmo.cz, www.pmo.cz

Registrováno: MK ČR ev. č. MK ČR E 15897, ISSN 1803-666X

Redakční rada: Lucie Hanáková, DiS., Mgr. Lenka Urbánková, Bc. Gabriela Tomíčková, Ing. Jana Kučerová, Ing. Michaela Juříčková, Ivana Frýbortová, Mgr. Ivana Švecová

Grafické zpracování: Ing. Vladislav Pokorný – LITERA, Tábor 43a, 612 00 Brno

Titulní foto: Fotoarchiv Povodí Moravy, s.p.

Náklad: 1 000 ks, vychází čtvrtletně, rozšiřováno zdarma, vydáno v Brně, prosinec 2015

Vážení přátelé,

horké léto už sice máme za sebou, ale dobře si vzpomínáme, jak nás letos suchem potrápilo. A nebyť obětavé práce vodohospodářů, bylo by to trápení mnohem větší. Zaslouží si proto uznání i poděkování, které by mělo být malým povzbuzením do další tvrdé práce.

Letošní sucho jako důsledek klimatických změn zcela jistě není posledním projektem hydrologických extrémů. Musíme být na tyto výkyvy připraveni: opět může přijít nedostatek vody, ale rozmar přírody se může obrátit i v opak, opět mohou nastat povodně. Na jejich prevenci i zápas s jejich následky jsme se připravovali téměř dvacet let, s přípravou na sucho teprve začínáme. Musíme rychle dokončit strategii boje se suchem, přitom současně začít plnit úkoly, které před nás už nyní téma sucha postavilo.

Hrozbu povodní přitom nesmíme pouštět ze zřetele. Na Moravě se stal symbolem zkázy obraz zničené vesnice Troubky, ale její ochrana dodnes není vyřešena. Teprve

letos se podařilo dosáhnout dohody s místní samosprávou a mohou začít přípravné práce na systémovém řešení protipovodňové ochrany v této lokalitě. Totéž platí pro sídla a města v povodí Bečvy, jejichž ochrana dosud, a to z různých důvodů, nemohla být vybudována. S tím souvisí i příprava na realizaci velkého projektu – vodního díla Skalička.

Dalším velkým úkolem, který vyvstal před moravskými vodohospodáři teprve relativně nedávno, je příprava budování nového vodního díla ve Vlachovicích na Zlínsku. Přitom zmiňuji jen ty největší úkoly. Je zde ale nekonečná řada úkolů menších, řekněme každodenních, které však nemohou být opomíjeny, aby se i nadále s vodou v této oblasti zacházelo uvážlivě a hospodárně.

Chtěl bych proto vedení státního podniku Povodí Moravy i všem jeho zaměstnancům popřát hodně sil, aby dokázali správnou cestou nejen vykročit, ale také po ní dojít k cíli. Dobrých plánů a předsevzetí

může být mnoho, ale pak přichází hodně námahy, aby se mohly uskutečnit. Přeji k tomu hodně vytrvalosti a také nezbytného štěstí. Za sebe mohu přislíbit podporu všem rozumným, byť třeba i odvážným krokům.

Marian Jurečka
ministr zemědělství

Likvidace křídlatky v povodí Rožnovské Bečvy

Státní podnik Povodí Moravy (PM) v letech 2011 a 2012 finančně přispěl Českému svazu ochránců přírody (ČSOP) Salamandr na mapování křídlatky a přípravu žádosti pro čerpání dotací z Operačního programu životní prostředí – Zlepšování stavu přírody a krajiny – Oblast podpory – Podpora biodiverzity.

Dotaci ve výši 5,85 miliónu korun získal ČSOP Salamandr na likvidaci křídlatky japonské (*Reynoutria japonica*), křídlatky sachalinské (*Reynoutria sachalinensis*) a křídlatky české (*Reynoutria × bohemica*) v povodí Rožnovské Bečvy včetně všech jejích přítoků. Jedná se o katastrální území: Dolní Bečva, Hážovice, Horní Bečva, Hrachovec, Hutisko, Krásno nad Bečvou, Krhová, Prostřední Bečva, Rožnov pod Radhoštěm, Solanec pod Soláněm, Strítež nad Bečvou, Valašské Meziříčí – město, Veselá

u Valašského Meziříčí, Vidče, Vigantice, Zášová a Zubří.

První sezóna likvidace křídlatky začala v září roku 2014. Křídlatka se vyskytovala na ploše přesahující 52 hektarů a byla likvidována pomocí postřiků a kosením suché biomasy. Souběžně s likvidací křídlatky prováděl ČSOP Salamandr studii dopadu na prostředí, která řeší monitoring půdy a vody. Před započítáním první sezóny byl proveden rozbor vody a půdy a zjištěny hodnoty stavu znečištění. Další odběry

byly realizovány v průběhu následujících dvou etap.

Druhá sezóna likvidace proběhla v letošním roce. Spočívala v postřiku křídlatky v jarních a podzimních měsících a v kosení a likvidaci suché biomasy. V letošním roce byl projekt ukončen.

V souladu s podmínkami dotace se ČSOP Salamandr zavázal k desetileté udržitelnosti projektu. Tedy k tomu, že výskyt křídlatky v povodí Rožnovské Bečvy nepřesáhne hodnotu 10% stávajícího výskytu. Z těchto důvodů bude nadále probíhat monitoring výskytu křídlatky na ošetřených pozemcích a v případě nutnosti bude proveden další, tentokrát již udržovací postřik.

Ing. Tereza Bilachová
ekolog ZHM

Postupné odumírání křídlatky po postřiku

Odstranění nánosů z toků na Valašsku

V srpnu a září letošního roku byly na území provozu Valašské Meziříčí odstraněny nánosy z koryt vodních toků Vsetínské Bečvy v úseku nad jezem ve Vsetíně, dále z Rožnovské Bečvy v centru obce Horní Bečva a také z Hážovického potoka v Rožnově pod Radhoštěm.

Ve Vsetíně se jednalo o částečné odstranění nánosových lavic hlinito-šterkového charakteru nacházejících se nad jezem mimo intravilán města. Zde došlo k obnovení kapacity koryta Vsetínské Bečvy, zejména pro možnost plynulejšího chodu ledů v zimním období. Nános byl z důvodu zachování koncentrované proudnice vody v období sucha v úseku nad jezem odstraněn pouze do určité výšky. Toto řešení bylo kladně přijato i ze strany rybářské organi-

zace. Celkem bylo odvezeno 1 500 m³ nánosů.

Dále byly provedeny práce na zprůtočnění Rožnovské Bečvy v centru obce Horní Bečva v úseku nad a pod silničním mostem, odkud bylo odvezeno 250 m³ nánosů. Současně s touto akcí byly odtěženy a vyvezeny nánosy o objemu 600 m³ z koryta drobného vodního toku Hážovický potok. Jednalo se o nánosy nacházející se ve výústní trati toku, kde docházelo k omezení průtočnosti

Horní Bečva

koryta ve vzdutí Rožnovské Bečvy, ale také v úseku městského centra.

Realizaci akcí předcházelo opakované čištění nánosů pracovníky PM od náletových dřevin a travin.

Ing. Pavlína Burdíková
vedoucí provozu Valašské Meziříčí

Košová lžíce – nový pomocník při odstraňování rákosu z koryt drobných vodních toků

Převzetím drobných vodních toků po bývalé Zemědělské vodohospodářské správě (ZVHS) převzalo PM i problém prorůstání koryt rákosem. Například v korytě Benkovského potoka v obci Renoty u Uničova se v některých úsecích rákos rozrostl natolik, že bylo koryto téměř neprůtočné a dokonce krátkodobé deště způsobovaly obtíže.

Košová lžíce

Koncem léta zakoupil provoz Olomouc speciální přídavné zařízení, tzv. košovou lžici na kosení rákosu a vyzkoušel ji právě v problémové lokalitě Benkovského potoka. Koryto bylo pomocí košové lžíce pečlivě vysečeno a díky letošnímu mimořádně suchému létu (koryto bylo v převážné části zcela vyschlé) objevili vodohospodáři i další překážky plynulého odtoku vody – nahromaděné hlinité náplavy v úsecích, kde bylo koryto rákosem téměř uzavřené. Sedimenty z těchto úseků odstranili na úroveň nivelety dna před a za náplavou. Vytěžený sediment použili na dorovnání průlehu v levém břehu toku v úseku opakujících se záplav a na opravu nátrží v březích. Místy byla ve dně koryta vytvořena kyneta.

Jana Vallová
úsekový technik provozu Olomouc

Oprava opevnění Trusovického potoka v Bohuňovicích

V závěru letních měsíců tohoto roku opravili zaměstnanci provozu Olomouc schody mezi spádovým stupněm a lávkou pro pěší a poškozené dlažby pod tělesem jezu v korytě Trusovického potoka v Bohuňovicích.

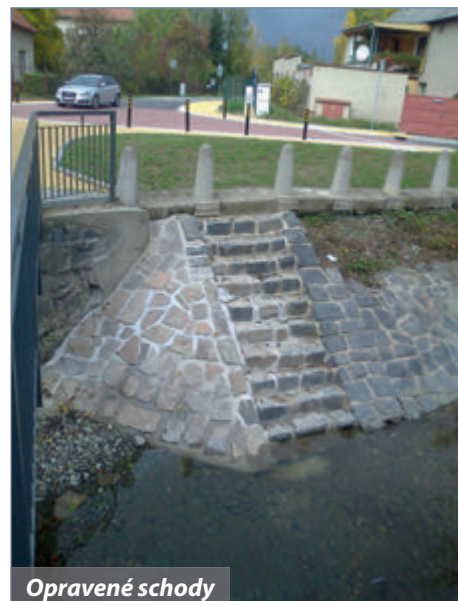
Schody byly rozebrány a znovu osazeny s uložením na kamennou polozapuštěnou patku. Opevnění části břehu od schodů

po křídlo lávky pro pěší bylo dozděno kamennou rovnatinou s vyklínováním spár, která byla uložena na kamennou polozapuštěnou patku. Horní upravená část byla oseta travní semenem.

V dalším úseku Trusovického potoka opravili zaměstnanci provozu pravobřežní dlažby pod tělesem jezu v horní části obce Bohuňovice. Provedli zajímkování vody,

Oprava dlažby pod jezem

Opravené schody

očistili dlažby a doplnili její chybějící části. Uvolněnou dlažbu upevnili do betonu a přespárovali.

Veškeré práce byly provedeny pracovníky a mechanismy provozu Olomouc.

Zdeňka Mráková

úsekový technik provozu Olomouc

Kůrovcová kalamita v okolí přehrady Horní Bečva

Letošní velmi teplé počasí a také dlouhotrvající sucho, které vedlo k poklesu hladiny vody v přehradě Horní Bečva, při-

spělo velkou měrou ke vzniku kůrovcové kalamity v porostu v těsné blízkosti vodní nádrže. Aby se zabránilo dalšímu šíření dře-

vokazného hmyzu a zajistila se bezpečnost návštěvníků přehrady, pracovníci provozu Valašské Meziříčí v říjnu napadené stromy pokáceli. Jednalo se celkem o 30 vzrostlých smrků. Kácení stromů bylo obtížné, protože se nacházely v bezprostřední blízkosti vodní hladiny. Přesto se podařilo napadené stromy bezpečně pokácet a pomocí pracovních lodí přiblížit na určenou manipulační plochu. Je možné, že další napadené stromy se objeví v nastávajícím období a v likvidaci se bude muset pokračovat.

Ing. Pavlína Burdíková

vedoucí provozu Valašské Meziříčí

Ing. Markéta Polášková

úsekový technik provozu Valašské Meziříčí

Napadený strom u přehrady Horní Bečva

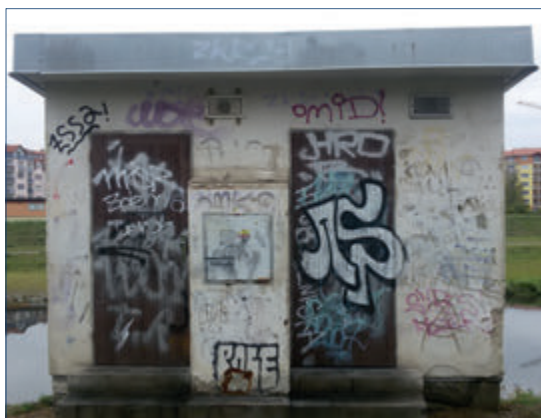
Z další činnosti závodu

V říjnu letošního roku dokončil závod Horní Morava (ZHM) opravu jezu a těžbu sedimentů na Rožnovské Bečvě v Rožnově pod Radhoštěm. Stavba zahrnovala opravu jezu Eroplán a odstranění částí sedimentů z průtočného profilu nad a pod jezem, doplnění chybějících kamenů do přelivné plochy a zdiva, přespárování celé plochy jezu, opravě zámečnických konstrukcí rybího přechodu a odtěžení části sedimentu.

Sedm stupňů, poškozených zvýšenými průtoky v uplynulých letech, opravili vodohospodáři PM v obci Filipová. Práce trvaly od června do října roku 2015 a spočívaly v opravě přelivných ploch a zdiva stupňů, opravě dlažeb a rybochodů, opravě a doplnění kamenných záhozů pod uzavíracími prahy stupňů i nad vlastními stupni. Při čištění vývarů odtěžili vodohospodáři usazený sediment a zajistili jeho odvoz a uložení v souladu s platnými předpisy.

Limnigrafická stanice Olomouc, situovaná na levém břehu řeky Moravy v Olomouci-Nových Sadech, prošla v říjnu svou opravou. Oprava zahrnovala sanaci omítek a dvojitý nátěr pískové barvy. Vnitřní prostory byly vymalovány a zárubně a vstupní dveře natřeny.

Únik ropné látky v Otrokovicích

Neznámá ropná látka unikla po dešti do řeky Moravy přes záchytné nádrže v čistírně odpadních vod (ČOV) Otrokovice. Nádrže většinu znečišťující látky zachytily. I přesto, že z ČOV unikla jen část této látky, její odstranění stálo všechny zasahující a pracovníky PM hodně úsilí. Všem zúčastněným, zejména hasičům z Hasičského záchranného sboru (HZS) Zlínského kraje, za to patří poděkování.

Neobvyklý zápach z řeky Moravy u Chmelnické lávky oznámili občané Napajedel ve čtvrtek 15. října 2015 v podvečerních hodinách. Na místo vyjela výjezdová skupina HZS společně s vedoucím Odboru životního prostředí obce s rozšířenou působností (OŽP ORP) Otrokovice a potvrdila únik ropné látky, která byla rozptýlena na hladině v úseku od Napajedel až po ČOV Otrokovice. Hasiči ihned nainstalovali nouzovou stěnu. V pátek ráno se na místě sešli zastupci PM, OŽP ORP Otrokovice, HZS Zlín, Městského úřadu Napajedla a provozovatele ČOV. Na hladině u norné stěny byly zachyceny shluky neznámé mastné látky. Po odběru 14 vzorků znečištěné vody, kte-

ré byly předány laboratoři PM, se začalo se sběrem hmoty z hladiny. Nízký průtok sice zabránil masivnímu rozšíření látky po hladině v delším úseku toku, na druhé straně ale znemožnil soustředit látku u norné stěny.

V součinnosti HZS a pracovníků PM z provozu Uherské Hradiště tak musel být z jezové zdrže Bělov nadlepšen průtok do jezové zdrže jezu Spytihněv a současně byla snížena hladina ve zdrži manipulací klapkami na jezu Spytihněv. Tím došlo ke zvýšení proudění a splavení látky ze zasaženého úseku k norné stěně. Posyp sorbentem však nebyl účinný, plaval na znečištěné hladině a látku nevstřebával. Při

odčerpávání speciálním membránovým čerpadlem navíc docházelo k jeho zalepení, takže sběr byl nakonec proveden ručně z člunů. Zásah byl ukončen v neděli 18. října 2015.

Ing. Miroslav Jahoda
úsekový technik provozu Uherské Hradiště

Stav před zahájením stavby

Stav po dokončení stavby

Oprava koryta Moravy v Uherském Ostrohu

Závod Střední Morava (ZSM) dokončil začátkem října 2015 opravu levého břehu koryta Moravy v Uherském Ostrohu nad Kvačickou hrází. Při zvýšených průtocích zde docházelo k vymílání a narušování břehů a odplavení původního kamenného opevnění na svahu kynety. Místy vznikly nátrže ohrožující stabilitu kynety a břeh řeky zasahoval do bermy.

Narušený levý svah kynety byl zpevněn záhozem z tříděného lomového kamene o hmotnosti 200 až 500 kg. Pata záhozu byla zapuštěna do svahu kynety. Spáry a dutiny byly vyklínovány a líc urovnán do určeného sklonu. Krátký svah nad záhozem byl zhutněn vhodnou zeminou z výkopů a upraven do předepsaného profilu. Minimální šířka bermy je 3 m a odpovídá tak potřebám provozu pro údržbu a pojezd mechanizace.

Berma byla doplněna vhodnou zeminou z výkopů, zhutněna a zatravněna. Veškeré dotčené plochy v okolí stavby byly zatravněny a navráceny do původního stavu. Na stavbě bylo použito 1000 m³ lomového kamene. Stavba byla provedena dodavatel-sky odbornou vodohospodářskou firmou.

Ing. Renáta Blažková
projektový manažer ZSM

Oprava segmentu středního pole dolní nádrže VD Nové Mlýny

V létě letošního roku začala oprava středního segmentu na přelivu dolní nádrže vodního díla (VD) Nové Mlýny. Střední pole bylo nejdříve zahrazeno mobilním hrazením, aby se zamezilo přístupu vody k segmentu. Každý segment je 15 m široký a téměř 10 m vysoký. Hrazení se proto provádělo s pomocí jeřábu a potápěčů. Po prohlídce a očištění návodní strany od nánosů nečistot, usa-

zenin a především silné vrstvy přisedlých mlžů druhu slávička mnohotvárná, proběhlo čištění tlakovou vodou. Následovala práce odborné firmy, která po demontáži bočního a prahového těsnění segment očišťovala pískováním od zbytků starých nátěrů. Kovová konstrukce segmentu byla metalizována a opatřena novým nátěrem. Současně probíhaly práce na pevných částech přelivu,

zejména čištění prahů, vodících drah a bočních těsnících štítů, oprava hlavních ložisek ramen segmentů a dále výměna pryžových těsnících prvků a spojovacího materiálu. Součástí opravy byla i demontáž Gallových řetězů, které byly očištěny a renovovány. Oprava byla ukončena v listopadu 2015.

Miroslav Man
strojní technik ZSM

Čištění hrázové propusti na Baštýnském potoce

Ve spolupráci s Romským střediskem z Hodonína provedlo PM čištění hrázové propusti u soutoku Baštýnského potoka s Dyjí. Propust v pravobřežní hrázi Dyje u Jevišovky nebyla od svého dokončení, z důvodu nepřístupnosti mechanizace, čištěna. Průběžně byly bagrem odstraňovány pouze sedimenty mezi propustí a 40 m vzdáleným korytem Dyje.

Po podpisu memoranda o spolupráci, kterou PM uzavřelo s Celostátní asociací Romů ČR, poskytlo hodonínské středisko

dostatek pracovníků, kteří během deseti dnů odstranili přibližně metrový nános usazenin o objemu cca 100 m³. Jejich práci předcházelo přehrazení Baštýnského potoka před i za propustí a odklonění přitékající vody a odčerpání vody z propusti. Závěrem akce pracovníci provozu Dolní Věstonice opět pomocí bagru hráze na obou stranách propustku rozebrali a dočistili koryto směrem k Dyji a proti proudu Baštýnského potoka.

Jindřich Grufík, DiS.
vedoucí provozu Dolní Věstonice

Hrázová propust

Pročištění Šardického potoka ve Stavěšicích

Odtěžení cca 270 m³ nánosů z koryta Šardického potoka v intravilánu obce Stavěšice provedl na podzim provoz Veselí nad Moravou za použití kolového rypadla se svahovací lžící. Akce vedla k obnovení odtoku z výustí a odlehčovacích komor, zkapacitnění koryta vodního toku a nadlepení odtokových poměrů z obce Stavěšice.

V souvislosti s realizovanou akcí je vhodné připomenout téměř zapomenutou přírodní katastrofu, která 9. července 1970 postihla více jak 20 obcí v regionu Kyjovska a Žďánicka. Lokální bouře tehdy způsobila rozsáhlé materiální škody a ztráty na lidských životech. Na dole Dukla v Šardicích si srážkové vody prorazily cestu do podzemí a zapříčinily tak největší důlní neštěstí ve 175leté historii zdejších lignitových dolů. Před pronikající vodou se tehdy nepodařilo uniknout 34 horníkům. Rozsahem škod, ale

hlavně počtem obětí, tato katastrofa převýšila povodňové škody na okrese Hodonín způsobené v roce 1997 při povodni na řece Moravě.

Šardický potok pramení právě ve Stavěšicích a zde také začíná obrovská plocha povodí, která ústí nad obcí Šardice. Není divu, že se obec Šardice snaží maximálně zmírnit případné povodňové průtoky. Mezi Stavěšicemi a Šardicemi vybudovala obec Šardice záchytnou retenční nádrž Zápověď, letos bylo nad Šardicemi zkolaudováno

Šardický potok v roce 1970

vodní dílo (poldr) s trvalou zvodní a chystá se i třetí protipovodňové opatření na pravostranném přítoku drobného vodního toku Červenice.

Pavel Hála
úsekový technik provozu
Veselí nad Moravou

Z další činnosti závodu

Během léta zrealizoval provoz Břeclav první etapu opravy hradících prvků propustků na hrázi Dyje v úseku od silničního mostu Lednice – Podivín po jez v Bulharech. Součástí akce byla i rekonstrukce stavidla na nátoku do Mlýnského náhonu v Břeclavi na odlehčovacím rameni Dyje. Technologie náпустných objektů byla demontována, poškozené díly opraveny, očištěny otryskáním a ošetřeny krycím nátěrem. Na nátoku do Mlýnského náhonu byl také nadbetonován blok stavidla do úrovně nivelety koruny hráze protipovodňové ochrany a zaplechováno soukolí stavidla.

Zaměstnanci provozu Břeclav odstranili dvě vrby, které spadly do řeky Kyjovky v Lanžhotě. Dále provoz opravil dvoukilometrový úsek zpevněné koruny hráze řeky Moravy u Lanžhota a ve spolupráci s pracovníky státního podniku Lesy České republiky provedl úklid po bobrech, kteří se připravovali na zimu a káceli vrbový porost na vzdušné straně hráze řeky Moravy poblíž Tvrdonic.

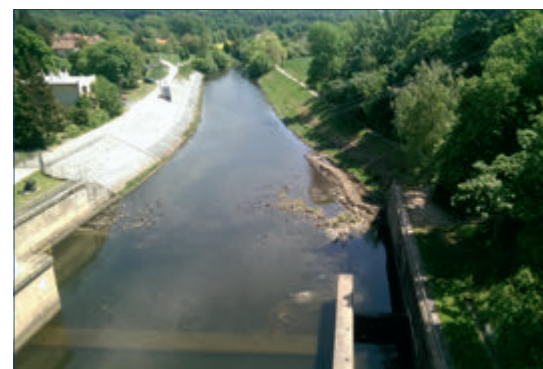
*Zaměstnanci provozu Zlín pročistili 290 m dlouhé oboustranně ohrázené koryto propojující Bezměřovský potok s tokem Haná. Propojení vzniklo v roce 2004 jako součást protipovodňového opatření obce Bezměřov. Odtěžením sedimentu byla obnovena původní niveleta dna toku.
Foto: Stav před odtěžením sedimentu*

Oprava dlažeb regulace v podhrází vodního díla Brno

Začátkem října 2014 bylo předáno staveniště akce „VD Brno – oprava dlažeb regulace v podhrází na pravém břehu“. Na podzim 2014 proběhlo kácení dřevin, které bylo součástí projektu a v červnu 2015 byly zahájeny samostatné stavební práce. Návrh technické úpravy byl řešen stejně jako v minulosti na levém břehu, a to vzhledem k výskytu užovky podplamaté. Díky užovce byla také omezena realizace na období květen – září, což je období její plné aktivity.

Opravené dlažby regulace v podhrází VD Brno

Stavební práce probíhaly za stálého ekologického dozoru. Oprava břehového opevnění a jeho stabilizace na pravém břehu Svratky v podhrází byla provedena zejména formou očištění kamene, přespárování, provedení dlažby do betonu, železobetonových příčných prahů, drátokamenných patek, matrací a jejich podsypem.

Ing. Aleš Záruba
projektový manažer

Oprava šoupátek na vodním díle Vranov

Začátkem ledna 2015 začalo PM s opravou a revizí čtyř šoupátek spodních výpustí VD Vranov.

Oprava vedla k odstranění potíží projevujících se při provozní manipulaci se šoupátky a zajištění bezporuchového provozu.

Přednostně byly opraveny šoupátka č. I a II. Po jejich zpětném osazení zahájil zhotovitel práci na dalších dvou šoupátkách, která byla dočasně nahrazena propojovacím potrubím, aby nedošlo k omezení provozu VD.

Zpětná montáž šoupátek č. III a IV proběhla začátkem prosince.

Ing. Jaroslav Havlík
projektový manažer

Šoupátko spodních výpustí o průměru 1 600 mm

Oprava stavidlových uzávěrů na jezu Přízřenice

Pracovníci provozu Brno provedli v období října a listopadu revizi a opravu stavidlových uzávěrů na jezu Přízřenice. K provedení opravy bylo využito skutečnosti, kdy jezová pole byla zahrazena za účelem provedení stavebních prací na akci „Jez Přízřenice – úprava stavební části pro provizorní hrazení“.

Jez Přízřenice má tři hladinové stavidlové uzávěry a celková průtočná šířka jezu je 32,17 m. Stavidlové uzávěry byly zasaženy korozí, dřevěné dosedací části stavidlových uzávěrů byly ztrouchnivělé a poškozeno bylo i pryžové těsnění a vodící plochy stavidlových uzávěrů. Práce probíhaly ve dvou etapách. V první etapě proběhla oprava stavidlových uzávěrů na přelivných polích I. a II. a ve druhé etapě pak byl opraven stavidlový uzávěr na přelivném poli III. Oprava spočívala v očištění stavidlových uzávěrů,

demontáží dosedacích částí a vodících ploch, broušení ocelových částí a nátěru stavidlových uzávěrů nátěrovým systémem na bázi zinku. Jedná se v podstatě o galvanizaci zinkem za studena. Zinková vrstva zajišťuje katodickou ochranu ocele, koroduje místo ní, ale podstatně pomaleji než ocel. Při poškrábání zinkové vrstvy tak nedochází k šíření koroze pod zinkovou vrstvou. Výhodou této metody galvanizace je užití v terénu. Akce byla ukončena montáží dřevěných (dubových) dosedacích částí

í a pryžového těsnění. Pracovníci provozu odpracovali na opravě stavidlových uzávěrů celkem 577 hodin.

Ing. Bohuslav Štol
vedoucí provozu Brno

Opravené stavidlové uzávěry jezu Přízřenice

Sociálně odpovědné zadávání – údržba koryt vodních toků

PM jako sociálně odpovědný zadavatel s cílem podporovat zaměstnanost osob se ztíženým přístupem na trh práce uzavřelo s Celostátní asociací Romů ČR memorandum o spolupráci. Za účelem spolupráce byly vytipovány drobné práce typu čištění dlažeb, spárování, likvidace plevele, ruční čištění koryt, apod. Na území závodu Dyje (ZD) provádí postupně práce jeden zhotovitel, který poskytuje pracovní sílu a zaměstnanci PM zajišťují odvoz a případnou likvidaci odpadů.

Mezi prvními akcemi byla provedena likvidace invazních rostlin (křídlatky a bolševníku) na Štěpánovickém a Vacenovickém potoce u Jaroměřic nad Rokytnou a Vacenovic a na Oslavě u Ostrova nad Oslavou. Dalšími akcemi bylo pročištění (vytrhání vegetace, odtěžení nánosů) Pstruhovce ve Starém Městě pod Landštejnem a oprava kamenné dlažby (očistění dlažby, přespárování) na Svatce u Rajhradce.

Ing. Marie Kutílková
vedoucí provozního úseku

Svatka – Rajhradice

Z další činnosti závodu

Povodeň, která proběhla v září roku 2014 na Jevišovce, způsobila na samotném toku řadu škod. Pod obcí Tvoříhráz došlo mimo jiné k vyběžení toku z koryta. V místě vyběžení byl porušen terénní val a vznikla nátrž. S opravou se začalo v červenci 2015 po sklizni plodin z okolních pozemků, aby byl zajištěn příjezd pro těžkou techniku. Práce spočívaly v doplnění a zhutnění terénního valu, provedení patky z kamenného záhozu a následném osetí travní směsí. Veškeré práce byly provedeny vlastní mechanizací PM a pracovníky provozu Znojmo.

Nad obcí Vílanec na řece Jihlávce odstranil provoz Jihlava s využitím bagru Menzi Muck nánosy z koryta toku. Vytěžený sediment byl umístěn k břehové hraně a následně vysvahován. V tomto úseku je vodní tok upraven. Na pravém břehu je 26 m dlouhá opěrná zeď z lomového kamene do betonu, která slouží k ochraně plynovodu. Zeď je značně poškozená, její oprava bude provedena v příštím roce.

Ve Vlachovicích na Zlínsku by mohla stát nová přehrada

O výstavbě nové nádrže, která by zajistila dostatek vody pro obce v okolí Vlachovic, jednali začátkem října zástupci Ministerstva zemědělství a PM se starosty obcí. Nádrž za téměř 2 miliardy korun by plnila hned několik významných funkcí. Kromě samotného zásobování pitnou vodou by ochránila obce při povodních, za sucha by naopak nadlepšovala průtoky pod přehradou. Jako další využití by nádrž nabízela například rekreaci nebo sportovní rybaření.

„Oblast u Vlachovic je pro výstavbu nádrže optimální. V zájmovém území je navíc nedostatek prostor pro akumulaci vody,“ upřesnil generální ředitel (GR) PM RNDr. Jan Hodovský, což potvrdili i starostové dotčených obcí.

Výstavba nádrže o celkovém objemu 20–30 milionů m³ by navíc nemusela představovat složité majetkové vyrovnávání, v oblasti je jen osm chat, které by musely nádrži ustoupit. Starostové dotčených obcí ve většině případů výstavbu nádrže podpořili. PM přislíbilo všem obcím podporu jak pro jejich infrastrukturu, tak při řešení stávajících problémů, např. s likvidací odpadních vod.

Bc. Gabriela Tomíčková
tisková mluvčí

Povodí Moravy podepsalo smlouvu o spolupráci s obcí Troubky

Dne 15. října byla podepsána smlouva mezi PM a obcí Troubky, týkající se spolupráce při přípravě a realizaci protipovodňové ochrany obce. PM se v ní zavázalo zajistit dokumentaci pro územní rozhodnutí a obec Troubky k zajištění majetkoprávního vypořádání dotčených pozemků.

Původní dokumentace k územnímu řízení (DÚR) z června roku 2011 bude celkově aktualizována. „Jednání upevnilo základy další spolupráce. Zástupci obce budou zváni na jednotlivé výrobní výbory. Společně si celou lokalitu podrobně zmapujeme a projednáme i jednotlivé připomínky obce i hospodařících subjektů,“ řekl GR PM Jan Hodovský a dodal: „Obec provádí veškeré kroky k řešení majetkoprávního vypořádání dotčených pozemků včetně zpracování

projektu v územně plánovací dokumentaci. Celá příprava po vydání územního řízení zabere přibližně dva roky.“ Cílem obou stran je zajištění financování navrženého protipovodňového opatření z programu Minis-

terstva zemědělství *Podpora prevence před povodněmi*.

Ing. Jana Kučerová
útvár vnějších vztahů a marketingu

PROGRAM
CEZHRANIČNEJ
SPOLUPRÁCE
SLOVENSKÁ REPUBLIKA
ČESKÁ REPUBLIKA

EURÓPSKA ÚNIA
EURÓPSKY FOND
REGIONÁLNEHO ROZVOJA
SPOLOČNE BEZ HRANÍC

Unikátní obslužné plavidlo Jožin

Státní podnik Povodí Moravy ve spolupráci se Stredoeurópskou vysokou školou v Skalici spustilo na vodu Baťova kanálu unikátní plavidlo Jožin. Akce v přístavišti ve Veselí nad Moravou se zúčastnilo 250 lidí.

Loď byla vyrobena jako prototyp speciálně pro Baťův kanál. Jejím úkolem je odklízet naplaveniny z hladiny i pod hladinou v nepřístupném terénu, zajistit bagrovací práce a případný odtah nepohyblivých lodí. Zároveň pomůže při instalaci normých stěn a odstraňování následků živelných katastrof. Loď má délku 14 metrů a dokáže plout rychlostí 13 km/hod.

Víceúčelové plovoucí motorové plavidlo je určeno pro práci na vodní hladině při různých hloubkách. Z důvodu pevnosti, stability a možnosti pracovat v těžkých podmínkách, je postaveno z oceli. Stroj je konstruován jako měnitelný nosič nářadí s možností výměny pracovních nástrojů, úložným prostorem s možností odvozu odpadu, naplavenin či usazenin.

Obslužné plavidlo bylo vyrobeno v rámci projektu přeshraniční spolupráce *Plavba a krajina*, který je kofinancován z prostředků *Evropského fondu regionálního rozvoje*, v rámci *Operačního programu přeshraniční spolupráce Slovenská republika – Česká republika 2007–2013*.

Čestmír Daňhel
vedoucí provozu Vodní cesty

Vítězné jednotky SDH si v listopadu převzaly své šeky

Zástupci vítězných sborů dobrovolných hasičů (SDH) si z PM odnesli symbolické šeky v celkové výši 60 tisíc korun. Předání symbolického šeku vybraným sborům se konalo ve čtvrtek 12. listopadu a součástí akce byla také prohlídka vodohospodářského dispečinku.

Finanční obnos ve výši 15 000 Kč získala obec Suchý pro jednotku SDH, a to na nákup dvou kusů svítilen, obec Městečko Trnávka pro jednotku SDH k pořízení elektrického ponorného kalového čerpadla, a to ve výši 9 000 Kč, obec Opatovice pro jednotku SDH na pořízení osobních ochranných pomůcek pro záchranné práce na vodě ve výši 23 000 Kč a obec Šarovy pro jednotku SDH na vybavení kalového čerpadla ve výši 13 000 Kč.

Peníze putují hasičům z grantu na podporu jejich činnosti, který PM vyhlásilo letos v srpnu a do kterého se přihlásilo více než čtyřicet sborů. PM si velice váží spolupráce se sbory dobrovolných hasičů při mimořádných událostech, povodních, haváriích a zejména při spolupráci při zprůchodnění drobných vodních toků v obcích po povodni.

Ing. Jana Kučerová
útvár vnějších vztahů a marketingu

Setkání zástupců Povodí Moravy se starosty

Během září a října se představitelé PM setkali se starosty hned čtyřikrát. Na setkáních řešili aktuální problematiku jednotlivých lokalit a v závěrečných diskuzích zodpovídali na konkrétní dotazy starostů.

Na jednání se starosty z **Brněnska a Blavenska** prezentovali vodohospodáři starostům problémy s péčí o vodní toky a vodní nádrže, zejména opakované těžení nánosů z jejich koryt. Setkání otevřelo diskuzi také nad aktuálními problémy spojenými se suchem. Jednalo se především o dodržování manipulačních řádů jednotlivými subjekty a kontrolu nad podmínkami stanovenými v povoleních k nakládání s vodami.

O možnosti výstavby cyklostezek na ochranných hrázích vodních toků diskutovali zástupci PM se starosty z **Břeclavska a Hodonínska**. Starostové chtěli znát podmínky správce toku k výstavbě nových cyklostezek na ochranných hrázích toků, které budují pro zvýšení atraktivity své obce. V následné debatě probírali nejen povinnosti vlastníků cyklostezek, ale také rizika spojená s jejich užíváním a technické možnosti jejich budování.

Starostové z okolí **Náměště nad Oslavou a Znojemska** mohli s představiteli PM projednat údržbu vodních toků a výstavbu přehrady u Čučic. Vodohospodáři informovali starosty o problematice péče o vodní toky a nádrže a opakované těžbě nánosů. Hlavní příčinou je rozsáhlá eroze půdy, která je způsobena častým nezodpovědným chováním subjektů obhospodařujících zemědělské pozemky. Tím se zvyšují rizika povodní na malých tocích a zaplavování obcí vodou a bahnem z polí nad zástavbou. Někteří starostové také nabídli spolupráci při sečení břehů řek v okolí jejich obce, na které PM nemá dostatečné prostředky. Zástupce obcí a měst z okolí Čučic zajímal také záměr PM vybudovat víceúčelovou nádrž, která by v období sucha byla schopna pokrýt rozsáhlé potřeby pro krytí rizik vodního díla Dalešice pro chlazení jaderné elektrárny Dukovany. Právě Čučice na řece

Setkání se starosty z okolí Náměště nad Oslavou a Znojemska

Oslavě patří mezi pět lokalit, které PM analyzuje pro budoucí výstavbu vodních nádrží. V současné době zpracovává PM studii proveditelnosti a teprve ta ukáže, jak a zda vůbec je reálné o nádrži u Čučic uvažovat.

Ve Starém Městě se setkání zúčastnilo téměř třicet starostů z **Uherskohradištska** a pozvání přijal také náměstek hejtmana Zlínského kraje Ing. Ivan Mařák. Po úvodní prezentaci, která seznámila přítomné s obecnou i konkrétní činností ZSM a zejména tematikou drobných vodních toků, vztahy k legislativě a povinností správce povodí, následovala otevřená diskuze. V ní vodohospodáři odpověděli na konkrétní otázky, které se týkaly zejména povinností a postupů ve věcech údržby vodních děl, aktuálního stavu výstavby protipovodňových opatření v obci Tlumačov a také plánů na výstavbu nových nádrží.

V souvislosti s letošním hydrologickým suchem, které nejvíce postihlo právě území Zlínského kraje, se starostové zajímali o lokality, které jsou definovány v Generelu lokalit pro akumulaci povrchových vod (Generel LAPV), a které jsou určeny k výstavbě nových vodních nádrží. Studii proveditelnosti nechalo PM aktuálně zpracovat pro jednu lokalitu v kraji, a sice pro vodní dílo Vlachovice.

Mgr. Lenka Urbánková
útvár vnějších vztahů a marketingu

Setkání ve Starém Městě

Koncentrace fosforu v řekách je překročena u poloviny sledovaných míst

Největší znečištění povrchových vod v povodí Moravy a Dyje stále představuje fosfor. U poloviny sledovaných míst jsou překračovány limity dané legislativou. Naopak zvýšené koncentrace kovů se objevují pouze lokálně a ve velmi nízkých koncentracích se v tocích vyskytují specifické organické látky. Vyplývá to z výsledků hodnocení jakosti povrchových vod monitorovaných PM.

Obsah fosforu a dalších látek sleduje PM na 347 místech. Z nich bylo v roce 2014 pouze 33 % hodnoceno jako vyhovujících (zařazení do I. a II. třídy jakosti) a naopak téměř 37 % je řazeno do nevyhovující třídy (tedy IV. a V. třídy).

„Stejně jako v přechodných letech musíme opět konstatovat, že problém živin, a především pak fosforu, je stěžejním problémem povrchových vod a je hlavní příčinou eutrofizace, která se projevuje především u stojatých vod, kde dochází k intenzivnímu rozvoji vodního květu. To vede k omezení možnosti využití těchto vod např. pro rekreaci, zásobování pitnou vodou, závlahy,

apod.“ řekl GR PM Jan Hodovský a dodal: „Je nutné zaměřit pozornost i na menší bodové zdroje znečištění, které nemají z legislativy povinnost fosfor na odtoku z ČOV odstraňovat. Česká legislativa a některé vodoprávní úřady však ne vždy vidí tuto potřebu stejně, jako PM.“ Druhým nejhůře hodnoceným ukazatelem v posledním dvouletí jsou dusičnany.

Nejnečištěnějšími toky jsou ty, které mají omezenou ředící možnost a v jejich povodích je řada oblastí postižených erozí. Těmito toky jsou např. Trkmanka, Litava (Cézava), Bílý potok pod Poličkou, Kyjovka od Kyjova, Haná pod Vyškovem atd. Do nej-

lepší třídy jakosti (do I. a II. třídy) se řadí především drobnější toky nebo horní úseky významných toků v povodí Jeseníků a Beskyd a toky v povodí vodárenských nádrží. Významnější zhoršení kvality oproti předchozím letům bylo zaznamenáno například u říčky Kolelač, Bílý potok, Kotojedka nebo Moštěnka.

PM zabezpečuje monitoring kvality povrchových vod v oblasti povodí Moravy a Dyje dle požadavků národní a evropské legislativy. Kromě fosforu je monitorováno dalších téměř 400 ukazatelů, jako jsou ukazatele organického znečištění, kyslíkového režimu, obsahu živin, radiologické ukazatele, sledování bioty, kovů nebo specifických organických látek.

Bc. Gabriela Tomíčková
tisková mluvčí

Ukázku likvidace ropné havárie zhlédlo téměř 200 lidí

Téměř 200 lidí se přišlo podívat na taktické cvičení složek integrovaného záchranného systému s názvem „Bečva 2015“, které se konalo v Oseku nad Bečvou. Přímo v terénu tak byla k vidění instalace norné stěny, mobilního separátoru ropných látek a další moderní technika určená k likvidaci ekologické havárie.

V místě konání cvičení se nachází tzv. havarijní profil, který pomocí trvale osazených pacholat na březích koryta usnadňuje instalaci norné stěny. Díky těmto pacholatům stačilo například dnes, při cvičném zásahu, hasičům přibližně 20 minut k její instalaci. „Akce podobného typu přispívají nejen k výcviku Hasičského záchranného sboru po stránce zlepšování praktického postupu v instalaci norné stěny, ale i ke zlepšování spolupráce všech zainteresovaných stran. V současné době máme pacholaty osazený tři havarijní profily na řece Bečvě, ale až na

základě faktického cvičení si můžeme ve spolupráci s HZS vytipovat a připravit jejich další rozšíření,“ vysvětluje význam cvičení z pohledu správce povodí ředitel ZHM Ing. Jiří Zedníček.

Cvičení se kromě PM zúčastnilo přibližně deset jednotek HZS, útvary Policie ČR, Česká inspekce životního prostředí, KÚ Olomouckého kraje, Městský úřad Hranice, Městský úřad Lipník nad Bečvou a Magistrát města Přerova.

Ing. Jana Kučerová
útvary vnějších vztahů a marketingu

Ostraha Povodí Moravy zajistila letos u nádrží už přes dvacet pytláků

Pracovníci ostraha státního podniku PM provádějí kontroly zaměřené na porušování zákazu vstupu do ochranných pásem vodárenských nádrží. Na nádržích Vír, Mostiště a Slušovice letos zajistili na 22 pytláků, kteří v ochranném pásmu lovíli převážně dravé ryby, jako štiky, okouny a candáty. Ostraha předala pytláky pracovníkům vodoprávních úřadů, kteří jim vyměřili pokuty na základě příslušného ustanovení zákona o vodách.

Smutným faktem je, že pytláci zabíjejí ryby, které nedorostly ani do 30 cm. Navíc pytláčením výrazně poškozují účelovou rybí obsádku, která má vliv na kvalitu vody ve vodárenské nádrži.

Kontroly probíhají nepravidelně a nejsou časově omezené. Kromě vodárenských nádrží ostraha kontroluje také vybrané rybochovné objekty, kde dochází k pytláctví a poškozování majetku podniku. Při všech kontrolách spolupracuje PM s Policií ČR nebo místně příslušnou Městskou policií.

Podzimní výlovy a monitoring plůdkových společenstev

Útvar rybářství je specializovaný útvar PM zabezpečující účelové rybářské hospodaření na vodárenských nádržích, rybářské obhospodařování rybníků podniku a další specializované činnosti v oblasti rybářství. K pravidelným činnostem posledních let patří také monitoring plůdkových společenstev, který útvar rybářství provádí na vybraných profilech vodních útvarů v povodí Moravy, a samozřejmě tradiční podzimní výlovy.

Monitoring plůdkových společenstev

Jedná se o odlov jedinců plůdku ryb z letošního výtěru v určeném úseku vodního toku, determinaci rybích druhů a zjištění jejich početnosti. Výsledky monitoringu jsou zaznamenány do protokolů a jsou sděleny uživatelům dotčených rybářských revírů.

Letos proběhl monitoring na 30 profilech na tocích Dyje, Morava, Jihlava, Bečva, Brumovka, Březnice, Dřevnice, Jevíčka, Jevišovka, Kotojedka, Luhačovický potok, Nedveka, Okluky, Olšava, Oslava, Rokytná, Rusava, Senice, Třebůvka a Želetava. Odlov,

Plůdky z jednoho profilu

respektive zjištěné výsledky druhového zastoupení a početnosti ryb na sledovaných profilech, byly poznamenány minimálními průtoky v tocích, což se projevilo nízkou početností reofilních druhů ryb.

Odlov na profilu Jevišovka

Podzimní výlovy

V období od konce září do začátku listopadu slovíli rybáři PM všechny určené rybníky s násadou a tržní rybou. Svou produkci vydaly rybníky Velký Záchytný, Nikolčice, Drahany, Skalice a Bažiny. Ze zmíněných rybníků bylo sloveno celkem 660 kg tržního amura, 50 kg násady candáta, 6 800 kg dvouleté násady kapra, 7 870 kg tříleté násady kapra, 8 500 kg tržního kapra, 650 kg násady amura, 415 kg násady štiky. Produkce ryb v některých rybnících byla ovlivněna extrémními teplotami vzduchu i vody a minimálními přítoky vody.

Samotné výlovy komplikovaly, kromě trvajících sucha i vysoké teploty, které zvyšovaly riziko úhynu ryb během výlovu i při následné dopravě.

Na žádost Moravského rybářského svazu, o.s. (MRS) se útvar rybářství PM podílel také na odlovu rybí obsádky z VD Osvětimany. Nádrž je ve správě společnosti Lesy České republiky, s.p. a je rybářským revírem

MRS. Z důvodu opravy sdruženého objektu byla po několika desítkách let vypuštěna. Silné zanesení sedimentem znemožnilo její úplné vypuštění a nádrž tak nebylo možné slovit klasickým způsobem. Pomocí odlovné lodě, hlubinného elektrického agregátu a v neposlední řadě i zkušeností z podobných akcí, se však během dvou dnů podařilo odlovit téměř celou obsádku nádrže.

Ivo Krechler
vedoucí útvaru rybářství

Výlov rybníka Drahany

Konference

Vodní nádrže 2015

Konference Vodní nádrže 2015 se zúčastnilo přes 200 odborníků

Vliv sucha na vodní ekosystémy, problematika koupacích oblastí, možnosti řešení jakosti vody u vodních nádrží... To byla jen některá z témat konference Vodní nádrže 2015, kterou pořádalo PM ve spolupráci s Českou vědeckotechnickou vodohospodářskou společností začátkem října v Brně.

Konferenci kromě tuzemských vodohospodářů navštívili i odborníci z Rakouska, Slovenska a Portugalska. „Konference měla vysokou odbornou úroveň, v rámci přednášek byly prezentovány všechny vědní obory od vodního hospodářství, správy povodí, kvality vod, biologie, limnologie, čistírenství až po klimatologii,” řekl GŘ PM Jan Hodovský.

Dvoudenní konference byla letos zaměřená hlavně na vliv fosforu na kvalitu vody a na erozi zemědělské půdy a její význam

pro zanášení nádrží a toků. Právě eutrofizace nádrží, eroze, transport a zdroje živin jsou v posledních letech velmi často diskutovaným problémem, a to nejen v odborných kruzích. Těší se i značné mediální pozornosti a postupy řešení a dosažené výsledky jsou se zájmem sledovány také širokou veřejností.

„PM se proto bude snažit o rozšíření monitoringu i přípravě projektů k omezení eutrofizace povrchových vod a zahájí jednání se znečišťovateli v otázce snížení

vnosu fosforu do povrchových vod,” doplnil Hodovský.

Bc. Gabriela Tomíčková
tisková mluvčí

Průběh a závěry konference Vodní nádrže 2015

V letošním roce proběhl již třetí ročník vodohospodářské konference Vodní nádrže. Témata konference byla již tradiční. Z technických témat se objevily správa vodních nádrží, jejich technický stav, protipovodňové funkce a manipulace, z témat limnologických byly prezentovány zejména problémy s eutrofizací nádrží, zdroje a transport živin v jejich povodích, eroze a její vliv na nádrže i krajinu, projekty na zlepšení vody a znečištění vodních zdrojů cizorodými látkami. Novým tématem se stalo sucho, což bylo po uplynulém letním období velmi aktuální.

PROGRAM KONFERENCE

Konference byla zahájena příspěvkem, které se právě sucha dotýkaly. Zástupci Vysokého učení technického v Brně ukázali možnosti lepšího řízení vodních nádrží v obdobích sucha za použití simulačního modelu využívajícího metodu Monte Carlo. Velmi pěkný příspěvek dr. Rožnovského z Českého hydrometeorologického ústavu

pak ukázal, že prvotní problém sucha se neodehrává v nádržích, ale už v krajině. Vodu je potřeba zadržet už tam. Zdravá krajina s rozumným hospodářstvím je pro hospodaření s vodou klíčová. Kritériem, které hodnotí zásobení krajiny vodou, pak může být vláhová bilance.

Správa vodních nádrží

V bloku věnovaném technickému stavu nádrží byly představeny nové a zajímavé metody, jak řešit průsaky hrází nebo jak navrhnout změny u bezpečnostních přelivů nádrží. Hosté ze Slovenského vodohospodářského podniku představili obrazně i doslova pohnutou historii hráze vodárenské nádrže Hriňová a prof. Broža přednesl úva-

hu o potřebách naší společnosti s ohledem na stávající i budoucí vodní nádrže.

V dalších částech se těžiště přesunulo k erozi, sedimentům a péči o krajinu. Přednášky zástupců Výzkumného ústavu meliorací a ochrany půdy a Českého vysokého učení technického byly věnovány erozi a eroznímu odnosu živin, což je další z intenzivních problémů současnosti. Dr. Weigelhofer, zástupkyně WasserCluster Lunz, následně ukázala, jak fungují toky v zemědělské krajině Rakouska a jak lze důvtipnými experimenty ověřit jejich retenční schopnost. Velice přínosnou prezentaci přivezl na konferenci dr. Potužák z Povodí Vltavy, který ukázal, jak lze těžit sedimenty rybníků a připravit je pro návrat na zemědělské pozemky, odkud z největší míry pocházejí. Se svými kolegy využil velice perspektivní technologii odvodňovacích vaků. Kolegové z Hydrobiologického ústavu (HBÚ) Akademie věd ČR poté předvedli výsledky z analýz sedimentů vybraných českých i moravských nádrží, které zkoumali za použití gelových minipeeperů umožňujících analýzu složení pórové vody sedimentu s rozlišením na milimetry hloubky substrátu.

Eutrofizace nádrží, transport a zdroje živin

Nejobsáhlejší blok byl zaměřen na eutrofizaci nádrží, transport a zdroje živin. Ve třech navazujících přednáškách byl před-

staven nedávno dokončený přeshraniční projekt, jehož cílem bylo zejména prozkoumat zdroje fosforu v povodí nádrže Vranov a procesy v nádrži samotné. Podrobným monitoringem a bilančním modelem zde bylo prokázáno, že komunální znečištění představuje 70 % všech zdrojů celkového fosforu a že čištění odpadních vod v rakouské části území je výrazně kvalitnější než v České republice. Na základě toho bylo užitečné vyslechnout příspěvek navazující, který přednesl pozvaný host z rakouského Spolkového ministerstva zemědělství, lesního hospodářství, životního prostředí a vodního hospodářství, Ing. Überreiter. Rakouský host ukázal úroveň napojení obyvatelstva a čištění odpadních vod v zemi jižních sousedů a vysvětlil strategii odkanalizování v oblasti jezer. Z českého bilančního modelu i jeho přednášky bylo jasné, že náš cíl v povodí Vranova, tedy napojení téměř všech obyvatel na ČOV a účinnost odstraňování fosforu na všech ČOV nad 90 %, je v rakouské části povodí realitou.

Perfektní ukázkou podrobné bilanční studie zaměřené na povodí nádrže prezentoval doc. Hejzlar z HBÚ Akademie věd ČR, který se s kolegy zaměřil na odpadní vody v povodí Lipna a eutrofizační účinnost fosforu z těchto zdrojů. Přes zlepšení koncentrací celkového fosforu v hlavním přítoku zůstává Lipenská nádrž eutrofním systémem. Požadovanými opatřeními jsou odstraňování

Anketa

Na zhodnocení konference Vodní nádrže 2015 jsme se zeptali několika členů programového výboru, kteří se podíleli na posouzení abstraktů a výběru těch nejzajímavějších, které zazněly v mluvené části programu konference.

Jak hodnotíte letošní ročník konference Vodní nádrže 2015, a která z přednášek Vás nejvíce zaujala?

(Odpověď 1)

Mgr. Pavel Rosendorf, Výzkumný ústav vodohospodářský T. G. Masaryka, v.v.i.

Pokud srovnám letošní ročník s předchozími dvěma, konferenci určitě prospěla roční pauza, která přinesla řadu nových příspěvků a shrnutí výsledků aktuálních projektů. Opět se také potvrdil velký zájem o problematiku zatížení nádrží živinami a všudypřítomné projevy jejich eutrofizace. Inspirativní informace přinesly příspěvky zahraničních účastníků konference, zejména z Rakouska. Osvěžující pro mě byl poznatek, že lze i s podporou veřejnosti snižovat odtok znečištění z bodových zdrojů nad rámec požadavků evropských směrnic. Doufám, že se podobného přístupu časem dočkáme i v České republice. Zatím to však pro nás je jako hudba z jiné planety. Velmi příjemným překvapením pro mě byl zcela zaplněný sál během obou dní konference.

Z příspěvků, přednesených na konferenci je pro mě obtížné vybrat nejzajímavější přednášku. Dovolím si proto zmínit dvě, které pro mě byly velmi inspirativní svým zaměřením nebo netradičním pohledem na řešenou problematiku. Příspěvek Josefa Hejzlara a kolektivu autorů „Vysoká eutrofizační

účinnost fosforu původem z odpadních vod v nádrži Lipno“ na základě dlouhodobých sledování a velkého množství dat popisoval hlavní zdroje eutrofizace vodní nádrže Lipno a ukázal na klíčový význam bodových zdrojů v cyklu fosforu v nádrži. Na odlišnou problematiku byl zaměřen příspěvek Marka Lišky a kolektivu autorů „Farmaka našich vod“, který přehledně shrnul výsledky rozsáhlého monitoringu vybraných farmaceutických přípravků v povodí Vltavy. Z výsledků je zřejmé, že řada farmak je v našich vodách všudypřítomná a jejich účinky na ekosystémy a zdraví člověka mohou být velmi závažné.

(Odpověď 2)

Ing. Marek Viskot, vedoucí útvaru vodohospodářského dispečinku, Povodí Moravy, s.p.

Vítám každou konferenci či seminář, kde je hovořeno na téma vodních nádrží. A právě konference Vodní nádrže je významná nejen svým zaměřením, ale svým obsahem a následnou diskuzí nad aktuálními tématy, která se dotýkají problematiky vodních nádrží ze všech pohledů.

Stále jsou vodní nádrže a zejména jejich význam podrobovány neopravené kritice. Mnozí je považují za nepříteli. Myslím, že i v letošním velmi suchém období prokázaly svoji nezastupitelnou roli a potvrdily svůj velký přínos. Ostatně jak už ukázaly v minulosti a ukážou v dalším období.

Nechci, zde vypichovat jednu nejzajímavější přednášku, samozřejmě s ohledem na mé pracovní zaměření, mě nejvíce zajímaly přednášky týkající se manipulací na vodních nádržích, zkušeností se správou a provozem vodních děl.

fosforu na ČOV v povodí s 99 % účinností, revize dešťových odlehčení na kanalizacích s případným budováním dešťových zdrží eliminujících odlehčení, snížení splachů z pastvin a dalších úniků ze živočišné výroby a omezení vnosu živin masovým vnašením při sportovním rybolovu. Alternativou k dokonalému čištění odpadních vod v povodí je výstavba kruhového kanalizačního sběrače, který by sváděl všechny odpadní vody pod nádrž. Právě toto řešení se používá u jezer v Rakousku.

Závěr prvního dne byl opět ve znamení živin. Ing. Rocha, portugalská zástupkyně Vysoké školy chemicko-technologické v Praze, prezentovala na konferenci aplikační limity jednotlivých evropských zemí pro dusík a fosfor v zemědělství. Kolegyně v krátkosti představila i fosforové a živinové platformy vznikající v některých státech. Tyto platformy mají za cíl podporovat informovanost, spolupráci a pokrok v redukci používání živin a jejich recyklaci. Přehledem dění kolem fosforu navázal dr. Duras z Povodí Vltavy, který seznámil posluchače s aktuálními tématy a problémy, které hýbou Evropou.

Druhý den byl zahájen prezentacemi eutrofizace nádrží. Kolegové z Povodí Ohře ukázali studii mapující zdroje znečištění v povodí nádrže Stanovice, která byla vytvořena za použití metodiky z pera Mgr. Rosendorfa a jeho kolegů z Výzkumného ústavu vodohospodářského T. G. Masaryka (VÚV). Velice zajímavý problém přednesl Mgr. Dobiáš z Povodí Vltavy, který se svými kolegy uskutečnil a vyhodnotil kampaň nad VN Švihov, v jejímž povodí došlo k výraznému zvýšení přísunu živin kvůli rekonstrukci ČOV Pelhřimov. V rámci kampaně bylo mimo jiné použito i automatické vzorkování, které se ukazuje jako nezbytné při podrobném sledování povodí. Autosampler s velkým prospěchem použil ve výše uvedené vranovské studii i Mgr. Fiala z VÚV.

Další příspěvek z Povodí Ohře poukázal na problém klecového chovu ryb, konkrétně jeho dopad na kvalitu nádrže Nechanice.

V jediném příspěvku bloku zaměřeném na vodohospodářské plánování nás Mgr. Opatřilová z VÚV zasvětila do problematiky silně ovlivněných vodních útvarů.

Speciální ochrana povodí – vodárenské nádrže a koupací oblasti

Poslední blok byl věnován dalším problémům, kterým čelíme na vodárenských a rekreačních nádržích. Mgr. Pumann ze Státního zdravotního ústavu referoval o problémech s vymezováním koupacích oblastí v ČR, při kterých se často naráží na protichůdné zájmy. Nedořešeno zůstává např. zavádění koupacích oblastí na produkčních rybnících. Velmi přínosný příspěvek měl rovněž doc. Adámek z Ústavu biologie obratlovců Akademie věd ČR, který se pokusil zhodnotit rybářské využití koupacích vod právě s ohledem na možný vliv tohoto hospodaření na kvalitu vody.

V pokračování závěrečného bloku byly diskutovány další polutanty, které kromě živin zhoršují využití zejména vodárenských nádrží. Dr. Liška z Povodí Vltavy uvedl příspěvek shrnující výsledky monitoringu farmak v povrchových a odpadních vodách a dr. Kodeš z ČHMÚ prezentoval screening více než 300 emergentních polutantů, který byl proveden pomocí pasivních vzorkovačů.

ZÁVĚRY KONFERENCE

Z živé diskuse, která mnoho přednášek provázela, je zřejmé, že většina problémů spojených s vodními nádržemi a jejich povodím přetrvává. Neustále se potýkáme s nadměrným přínosem živin do našich nádrží, včetně stále zmiňovaného fosforu. Jeho snižování v našich povrchových vodách je naprosto nedostatečné a proces zlepšování je zdoluhavý. Tam, kde existuje snaha o jeho redukci, narážíme na nepřekročitelný strop uměle vytvářený současnou legislativou. Toto bylo diskutováno již na minulé konferenci a za dva roky se nic nezměnilo. Pokud budou hodnoty BAT

(Best available techniques, nejlepší dostupné technologie) bránit ve zvyšování účinnosti odstraňování fosforu na čistírnách, nepohne se péče o vodní prostředí z místa. Příklad prezentovaný rakouským hostem je podle mne naprosto srozumitelný. Příklady máme i v České republice. Některé obce dokáží vypouštět odpadní vody s fosforem o koncentraci 0,3 mg/l, protože mají zájem na kvalitě vod v regionu. Jiné obce, přestože mají k dispozici stejnou technologii, splňují pouze limity BAT a není momentálně žádný legální nástroj, jak s nimi pohnout. Hodnoty BAT v současné podobě použité v českém vodním právu jsou nejen překonané, ale v mnoha reálných případech i škodlivé.

Názorový střet nepulsuje pouze kolem limitů pro fosfor, ale i kolem samotného smyslu a účelu vodních nádrží. Není tím myšlena (doufám) naše konference, ale nádrže přehradní, zejména ty výhledové. Jisté je, že každá nová nádrž je zcela zásadní změnou krajiny s nevratnou destrukcí původních biotopů. Na druhou stranu je rovněž jisté, že vodu zadržanou v nádržích budeme potřebovat stále – a v budoucnu pravděpodobně ještě více než dnes. Pokud se ale tak zásadní akce, jako je výstavba nových vodních děl, má uskutečnit, musí se tak dívat na základě celospolečenského konsensu. Musí být prokazatelné, že nová nádrž nebude vzhledem k bilanci živin v daném místě jen extrémně drahou pěstírnou na sinice. Takových nádrží máme dost a česká společnost vyvíjí velmi nepřesvědčivé snahy o jejich zlepšení. V případě

těchto nádrží se nezdá, že by se naše společnost chovala jako někdo, kdo má nouzi o vodu. Zcela jistě naopak je, že odborný konsensus nevznikne na základě vzájemné nevráživosti a neochoty k dialogu mezi limnologii a vodohospodářii. Také v tom vidím v českém vodním hospodářství velkou rezervu.

Abych byl na závěr optimistický: Píli několika kolegů se podařilo rozpoehybovat snahu o založení fosforové platformy v České republice. Platforma by měla sdružovat jednotlivce i organizace, kteří dokáží přispět k aktivitám v oblasti recyklace fosforu, cirkulární ekonomiky a redukce toků fosforu napříč společností. Je jisté, že práce bude mnoho. Z nejbližších možností, jak ovlivnit ztráty fosforu a zároveň jak zabránit jeho vstupu do vod, je chystaná změna poplatkové vyhlášky a příslušné části vodního zákona. Spolu se zmíněnou změnou BAT je to jedna z nutných cest, po které musíme

(Odpověď 3)

Ing. Petr Vít, Česká vědeckotechnická vodohospodářská společnost

V záplavě „všedních“ problémů a provozních situací je nesmírně důležité občas se zastavit a ohlédnout se, co se povedlo a co ne. Nabrat dech, poučit se a to dobré aplikovat. Takto si myslím, že je prospěšné jakékoliv odborné setkání. Jednání na úrovni odborné konference s mnoha kolegy, a to nejen z oboru nám dává právě tuto možnost asi nejlépe. Pokud je vše podpořeno výběrem vhodných a aktuálních témat, dostatečným prostorem a kvalitním zázemím, potom je vše umocněno. Konference Vodní nádrže 2015 do této kategorie jistě patřila a jen díky za její přípravu a průběh.

projít, abychom přestali mrhat fosforem a z obtížného odpadu a látky devastující naše vody z něj opět udělali to, čím vždycky býval – vzácnou surovinu, kterou nutně potřebujeme pro přežití.

Celý sborník konference lze v elektronické podobě stáhnout ze stránek <http://vodninarzre.pmo.cz>. Na webu jsou k dispozici i jednotlivé prezentace přednášejících autorů.

Mgr. Dušan Kosour
útvár vodohospodářského plánování

Čtvrtstoletí obnovy Baťova kanálu

Průplav Otrokovice – Rohatec, dnes známější pod názvem Baťův kanál, patří v současné době ke známým a aktivně využívaným turistickým místům. Vede po říčních úsecích řek Moravy a Radějovky i umělými kanály. Výletní lodě plují po jeho vodách už dvacet let. Zatímco v roce 1996 převezla tehdy jediná turistická loď Tomáš Baťa na vodní cestě něco přes 4 000 turistů, vyšplhala se návštěvnost během letošní jubilejní sezóny na 80 000 turistů. Rekordní statistika posledních let je výsledkem dvacetipětileté obnovy a rozvoje Baťova kanálu, který odstartovalo PM v závěru osmdesátých let.

Výstavba a zánik

První myšlenky na realizaci kanálu vzešly od zemědělců hospodařících na březích Moravy poté, co po její regulaci zaznamenali soustavný pokles hladiny spodních vod. Proto se začalo uvažovat o vybudování sítě kanálů, která by technicky zabezpečovala zavlažování okolních oblastí. Tato myšlenka zaujala i vedení firmy Baťa, které řešilo jak levně přepravovat vytěžený lignit z dolu u Lužic do svých závodů v Otrokovicih a ve Zlíně. Z projektu, jehož vypracování firma zadala, vzniklo zajímavé spojení vodní cesty se systémem zavlažování okolních zemědělských oblastí.

Realizace projektu byla zahájena v roce 1934 a veškeré práce byly dokončeny na podzim roku 1938. Počátky plavby po Ba-

ťově kanále se datují k roku 1939. Plavba po kanále pak byla různými firmami a za různých povolení provozována až do roku 1960, kdy bylo přepraveno cca 127 000 tun materiálu (uhlí, štěrka, písek). S konečnou platností udělalo „tečku“ za snahou o rozvoj plavby na plavebním kanále Otrokovice – Rohatec v roce 1972 Federální ministerstvo dopravy tím, že na žádost n. p. Svit Gottwaldov zrušilo legislativu této vodní cesty. Následně byl kanál využíván jen jako zdroj povrchové vody pro závlahy, napouštění rybníků, pro chov ryb a pro rekreační plavbu.

Obnovení plavby

Uvedený stav trval až do konce osmdesátých let minulého století, kdy se objevily

první podněty ke znovu zprovoznění kanálu pro komerční využití a případně na propojení kanálu s dopravně významným uzlem Lanžhot – Brodské a odtud na Dunaj. Prvopočátky obnovy souvisí s činností PM, které po zrušení plavební cesty převzalo kanál do své správy. V roce 1989 byla projekčně dokončena I. etapa zprovoznění, tj. úseku od jezu Spytihněv po jez v Nedakonících, v rozsahu pročištění na původní profil a zprovoznění veškeré technologie. V letech 1989–1990 byl zprovozněn celý kanálový úsek ze Spytihněvi po Staré Město, včetně čtyř plavebních komor (PK) a PK na řece Moravě u Kunovského jezu. Po listopadových událostech roku 1989 došlo k dočasnému utlumení zájmu o obnovu vodní cesty a práce byly téměř zastaveny. Přesto v letech 1991–1996 PM na své náklady a svými zaměstnanci opakovaně čistilo vtokový úsek od řeky Moravy po PK ve Veselí nad Moravou, zprovoznilo a znovu vystrojilo PK ve Veselí nad Moravou a obnovilo část plavebního kanálu na úseku Veselí – Vnorovy.

Jak to bylo dál

1995 – Nově vydaný zákon o vnitrozemské plavbě č. 114/95 Sb., zařadil Baťův kanál do seznamu využitelně významných vodních cest. V květnu byla slavnostně zahájena plavba po Baťově kanále. Vznikl nadační fond *Agentura pro rozvoj turistiky na Baťově kanále*. Agentura zajistila v letech 1995–1996 turistické plavby po říčním úseku mezi Veselím nad Moravou a Uherským Ostrohem a podporovala rozvoj cestovního ruchu i technické infrastruktury.

1997 – Zprovoznění PK Nedakonice, vystrojení PK Kunovský les a Veselí nad Moravou, odtěžení nánosů z plavebního kanálu v úseku Staré Město – Huštěnovice, vznik prvních půjčoven lodí. Práce na obnově kanálu utlumeny katastrofálními povodněmi v červenci 1997.

Plavební komora Huštěnovice

Splavnění kanálového úseku vedoucího řekou Radějovkou

1998–1999 – Vyčištění a vystrojení rejd PK Uherský Ostroh, Vnorovy I a II včetně obtoku a vyčištění rejdy ve Spytihněvi, do obnovy Baťova kanálu vstupuje *Ředitelství vodních cest*, které zajistilo opravu, elektrifikaci a automatizaci (hydraulické ovládání) těchto PK a vybudování otočného mostu přes PK Vnorovy II. Zahájení opravy PK Strážnice II.

2000–2002 – Dokončení oprav a zprovoznění zbývajících PK Strážnice I a II a Petrov spolu s vybudováním nového bezbariérového přístaviště Petrov, dokončení prvního velkého přístavu ve Veselí nad Moravou. Zřízení nové organizace pro rozvoj Baťova kanálu *Baťův kanál, obecně prospěšná společnost*.

2003 – Zahájení přípravných prací na znovu splavnění kanálového úseku vedoucího řekou Radějovkou.

2005 – Vzniklo *Sdružení obcí pro rozvoj turistiky na Baťově kanálu* na území Zlínského kraje.

2006 – Slavnostní otevření nového přístaviště pod PK Uherský Ostroh a vznik dobrovolného svazku jihomoravských obcí *Obce pro Baťův kanál*. Dokončení elektrifikace a automatizace všech PK. Tím byla dokon-

čena další etapa obnovy a Baťův kanál byl zprovozněn v celé délce.

2007–2014 – Probíhaly opravy opevnění, stavidel a zařízení umístěných v hrázích Baťova kanálu včetně shybek, vznikaly první cyklostezky.

Budoucnost baťova kanálu

Snahou všech zainteresovaných je prodloužit Baťův kanál na severním konci pomocí už vyprojektované PK Bělov do Kroměříže a na jižním konci ho prostřednictvím dlouho připravované a mezinárodně projednávané PK Rohatec spojit s Moravou a doplout až do Hodonína. Snem řady

Věděli jste, že...

- Profil kanálu má lichoběžníkový tvar o šířce dna 6–12 m, nejmenší hloubku 1,5 m a celkovou délku 53,5 km, z toho asi polovina vodní cesty vede korytem řeky Moravy a polovina plavebním kanálem.
- Výškový rozdíl počátku a konce vodní cesty je přes 18 m a je překonáván prostřednictvím 13 PK.
- Plavba na kanále byla zpočátku zabezpečována potahem koní, později malotraktorem, pro které byla podél kanálu i pod mosty vybudována tzv. „potahová stezka“. Později byly nákladní čluny taženy remorkéry.
- Zvláštností na této vodní cestě je křížení kanálu s řekou Moravou u Vnorov, kde byla pro bezmotorové překonání Moravy nad jezem Vnorovy zřízena lanovka, pomocí které byly přetahovány čluny z plavebního kanálu přes řeku Moravu zpět do kanálu.

milovníků plavby je výhledově překonat překážky na řece Moravě pod Hodonínem a proplouvat až na Dunaj. Dnes se tento zájem jeví jako nereálný sen, stejně tak jako před čtvrtstoletím působila myšlenka turistů na Baťově kanále.

Ing. Pavel Cenek
ředitel ZSM

Čištění kanálového úseku Vnorovy – Veselí

Vodní právo

Novinky ve vodohospodářské legislativě v roce 2015 a výhled pro rok 2016

Konec roku 2015 se neúprosně blíží a v jeho průběhu vznikla anebo byla novelizována celá řada předpisů dopadajících na činnost státních podniků Povodí, proto tohoto příspěvku využijte k bilanci některých legislativních novinek na úseku vodního hospodářství za rok 2015 a toho, co se nově připravuje.

Plavba

Největší monotematickou skupinou nově přijatých právních předpisů s přímým dopadem a činností PM, jsou za první půli roku 2015 bezpochyby tzv. plavební vyhlášky. Jejich přijetí a vydání bylo reakcí na poměrně zásadní novelu zákona o vnitrozemské plavbě¹ z konce roku 2014. V případě vyhlášky o způsobilosti osob k vedení a obsluze plavidel², vyhlášky o stanovení vodních nádrží a vodních toků, na kterých je zakázána plavba plavidel se spalovacími motory, a o rozsahu a podmínkách užívání povrchových vod k plavbě³ a vyhlášky o pravidlech plavebního provozu (pravidla plavebního provozu)⁴ jde o nové právní předpisy. Novelizovány byly i některé stávající vyhlášky, a to vyhláška o způsobilosti plavidel k provozu na vnitrozemských vodních cestách⁵ a vyhláška o vodních cestách, plavebním provozu v přístavech, společně havárii a dopravě nebezpečných věcí⁶.

Na činnost podniku má jednoznačně největší dopad vyhláška o stanovení vodních nádrží a vodních toků, na kterých je zakázána plavba plavidel se spalovacími motory, a o rozsahu a podmínkách užívání povrchových vod k plavbě³, která umožnila plavbu malých plavidel se spalovacími motory o výkonu max. 10 kW ve výtlačném režimu na vodních nádržích Brněnská, Nové Mlýny I, Nové Mlýny III a pouze v teoretické rovině rovněž na vodní nádrži Vranov (na vodní nádrži Vranov platí zákaz plavby vyplývající ze stanovených ochranných pásem). Tyto předpisy přinesly novinky i v oblasti povinností správců vodních cest týkající se zejména jejich značení a údržby, respektive zajištění míst pro stání plavidel. Podrobněji jsme se problematice plavby, jejích zákazů či omezení věnovali ve Zprávodaji o vodě 2/2015.

Vyhodnocení vlivů na životní prostředí – EIA (Environmental Impact Assessment)

Dne 1. dubna 2015 nabyla účinnosti poměrně kriticky vnímaná novela zákona o posuzování vlivů na životní prostředí⁷, do níž byla uschována i novela vodního zákona, konkrétně ustanovení týkajícího se vedení vodoprávního řízení.

Stanovisko k posouzení vlivů na životní prostředí je nově stanoviskem závazným ve smyslu správního řádu, tzn., že toto stanovisko je závazné pro všechna další řízení

ve věci. Jde o spíše formální změnu, protože v praxi v podstatě nedocházelo k odchylkám od stanovisek EIA. Daleko závažnější změnou s dopadem na praxi je zakotvení definice tzv. dotčené veřejnosti a posílení možnosti její účasti na řízeních. Dotčené veřejnosti je umožněn vstup do řízení rovněž ve fázi podání řádného opravného prostředku a správní žaloby i bez předcházející účasti v předchozích stupních řízení.

Co se týká změny vodního zákona⁸, pak je jednoznačně stanoveno, že v případě vodoprávního řízení navazujícího na posuzování vlivů na životní prostředí se jedná o řízení s velkým počtem účastníků, kdy konání veřejného ústního jednání, které je zároveň mezní lhůtou pro uplatnění připomínek, musí být oznámeno veřejnou vyhláškou, nejméně 30 dnů předem. Pokud vodoprávní úřad upustí od ústního jednání, oznámí zahájení řízení veřejnou vyhláškou, v níž bude mj. stanovena lhůta k uplatnění připomínek ne kratší než 30 dnů od vyvěšení vyhlášky.

Odpady

V letošním roce vstoupila k 1. říjnu v účinnost novela zákona o odpadech⁹, kte-

¹ Zákon č. 114/1995 Sb., o vnitrozemské plavbě, v aktuálním znění

² Vyhláška č. 42/2015 Sb., o způsobilosti osob k vedení a obsluze plavidel, s účinností od 15. 3. 2015

³ Vyhláška č. 46/2015 Sb., o stanovení vodních nádrží a vodních toků, na kterých je zakázána plavba plavidel se spalovacími motory, a o rozsahu a podmínkách užívání povrchových vod k plavbě, s účinností od 15. 4. 2015

⁴ Vyhláška č. 67/2015 Sb., o pravidlech plavebního provozu (pravidla plavebního provozu), s účinností od 1. 5. 2015

⁵ Vyhláška č. 65/2015 Sb., kterou se mění vyhláška Ministerstva dopravy č. 223/1995 Sb., o způsobilosti plavidel k provozu na vnitrozemských vodních cestách, s účinností od 1. 1. 2016

⁶ Vyhláška č. 66/2015 Sb., kterou se mění vyhláška č. 222/1995 Sb., o vodních cestách, plavebním provozu v přístavech, společně havárii a dopravě nebezpečných věcí, s účinností od 15. 4. 2015

⁷ Zákon č. 39/2015, kterým se mění zákon č. 100/2001 Sb., o posuzování vlivů na životní prostředí a o změně některých souvisejících zákonů (zákon o posuzování vlivů na životní prostředí), ve znění pozdějších předpisů, a další související zákony

⁸ § 115 odst. 9 zákona č. 254/2001 Sb., o vodách a o změně některých zákonů (vodní zákon), v aktuálním znění

⁹ Zákon č. 223/2015 Sb., kterým se mění zákon č. 185/2001 Sb., o odpadech a o změně některých dalších zákonů, ve znění pozdějších předpisů, a zákon č. 169/2013 Sb., kterým se mění zákon č. 185/2001 Sb., o odpadech a o změně některých dalších zákonů, ve znění pozdějších předpisů, zákon č. 25/2008 Sb., o integrovaném registru znečišťování životního prostředí a inte-

rá razantně mění podmínky nakládání se sedimenty z vodních toků a vodních nádrží a rovněž mění náhled na odpadní vody a nakládání s nimi.

Ruší se výjimka z působnosti zákona pro sedimenty, které splňovaly limity přílohy č. 9 zákona o odpadech (a ruší se i samotná příloha) a dále i pro sedimenty používané na zemědělském půdním fondu podle zákona o zemědělském půdním fondu. Působnost zákona o odpadech je tak vztažena ke všem sedimentům vytěženým z vodních toků a vodních nádrží s výjimkou pouze pro ty sedimenty, které jsou za určitých novelou stanovených podmínek a parametrů přemísťovány po toku.

Nově zákon o odpadech stanoví ve speciálním ustanovení zaměřeném na nakládání se sedimenty z vodních toků a nádrží tři způsoby nakládání se sedimenty, a to ukládání na zemědělském půdním fondu v souladu se zákonem o zemědělském půdním fondu¹⁰, využívání na povrchu terénu a k zavážení podzemních prostor v souladu s prováděcí vyhláškou k zákonu o odpadech¹¹ a využívání jako stavebního materiálu v souladu se stavebním zákonem¹².

Působnost zákona o odpadech se rozšiřuje na odpadní vody s výjimkou těch, na něž se vztahují jiné právní předpisy, jmenovitě vodní zákon a zákon o vodovodech a kanalizacích. Jakékoli jiné nakládání s odpadními vodami než jejich vypouštění do vod povrchových nebo podzemních je tedy třeba posuzovat optikou zákona o odpadech.

grovaném systému plnění ohlašovacích povinností v oblasti životního prostředí a o změně některých zákonů, ve znění pozdějších předpisů, a zákon č. 56/2001 Sb., o podmínkách provozu vozidel na pozemních komunikacích, ve znění pozdějších předpisů

¹⁰ Zákon č. 334/1992 Sb., o ochraně zemědělského půdního fondu, v aktuálním znění

¹¹ Vyhláška č. 294/2005 Sb., o podmínkách ukládání odpadů na skládky a jejich využívání na povrchu terénu a změně vyhlášky č. 383/2001 Sb., o podrobnostech nakládání s odpady

¹² Zákon č. 183/2006 Sb., o územním plánování a stavebním řádu (stavební zákon), v aktuálním znění

Připravované právní předpisy

Závěrem si dovoluji upozornit na probíhající legislativní proces změn tří předpisů, a to vodního zákona, stavebního zákona a prováděcí vyhlášky k zákonu o odpadech.

Návrh novely vodního zákona připravený Ministerstvem životního prostředí je zaměřen zejména na poplatky za odebrané množství podzemní vody a poplatky za vypouštění odpadních vod do vod povrchových, zároveň jsou ale navrhovány změny i v jiných částech vodního zákona (postupy při haváriích, odpadní vody s ohledem na novelu zákona o odpadech, sankční ustanovení apod.). V současné době¹³ prochází návrh meziresortním připomínkovým řízením.

Návrh novely stavebního zákona je velmi rozsáhlý s předpokládaným širokým dopadem, jemuž odpovídá i poměrně dlouhá

příprava tohoto návrhu a velmi vzrušená odborná diskuse. Navrhovaná novela stavebního zákona spojená se změnou dalších souvisejících předpisů by zavedla na úseku územního plánování i stavebního řádu velké množství novinek. Nejzásadnější z nich je bezpochyby úprava tzv. koordinovaného řízení, tedy možnosti spojení územního a stavebního řízení. K návrhu bylo ukončeno připomínkové řízení.

V neposlední řadě je třeba upozornit na chystanou novelu vyhlášky o podmínkách ukládání odpadů na skládky a jejich využívání na povrchu terénu, která by úpravou limitů měla zmírnit požadavky na nakládání se sedimenty jako odpady v souladu se zákonem o odpadech. Taktéž k tomuto návrhu již bylo připomínkové řízení ukončeno.

Mgr. Jitka Keková
útvár majetkoprávní

¹³ Text článku vznikl k 19. 11. 2015

Podzim patří výlovům

Podzimní plískanice, ranní mlhy či zlatavé listí padající ze stromů jsou už stovky let spojeny s výlovy rybníků. Je to období, kdy se zúročuje několikaletá práce rybníkářů. Hlavní rybníky vydávají výsledek jejich snažení, péče a štedrost přírody.

Výlovy velkých hlavních rybníků (to jsou ty, ve kterých se chovají tržní ryby pro vánoční prodej) začínají postupným mnoha-denním vypouštěním vody, kterému se říká **strojení**. Toto vypouštění musí být pomalé a rovnoměrné, aby se ryby z rybníka stačily stáhnout do nejhlubšího místa u výpusti

rybníka tzv. **loviště**. Den před samotným výlovem rybáři připravují nářadí k lovení, kterému se říká **nádobí**. Na **kádišti** rozmístují **kádě, braky, váhu, nakladač**. Poslední noc před výlovem hlavní strojič už nespí a hlídá, aby voda **zapadala** tak akorát, všechny ryby sjely do loviště a také hlí-

dá ryby před nenechávajími pytláky neboli **čapíky**. Ještě za tmy přijíždí **fišparta**, tedy rybáři, kteří provedou výlov. Připraví ostatní drobné nářadí, ale hlavně připravují síť k zátahu. Na jedné straně loviště se rozdád – rozvine zátahová síť zvaná **nevod**. Na každém jeho konci je přivázáno silné lano – **provázek**, za který rybáři potáhnou při **zátahu**. Půlka rybářů jde bahnem rybníka a táhne síť. Těm se říká **pěšáci**. **Hajní** jsou zase ti, kteří táhnou síť při patě hráze.

Aby se při zátahu chytlo do nevodu co nejvíce ryb, je třeba vést spodní část sítě – **spodní žiň**, co nejvíce při dně loviště. To mají na starosti rybáři, kteří spodní žiň drží u dna pomocí kovových ok na dlouhých bidlech zvaných **háčky**. **Horní žiň** je opatřena plováky a plave po hladině. Když toto všechno správně funguje a každý dělá vše jak má, dotáhne se nevod na druhou stranu loviště plný zmítajících se rybích těl. Tady se všichni chopí spodní žíně, zvednou ji, čímž zabrání, aby chycené ryby vyjely ze sítě pryč. Nevod plný ryb se přitáhne ke kádišti a zde se **zjadří**. To znamená, že se síť vypne tak, aby se chycené ryby zkoncentrovaly na malém prostoru napnuté sítě. Spodní žiň se připevní ke kádišti pomocí tzv. **puntovacích kolíků**, což jsou slabé kůly zatlučené do dna u hrany kádiště. Tímto končí zátah a začíná **vydávání ryby**. Rybářskými podběráky, kterým se říká **sak** (s drobnými oky) se nejprve ze sítě vybírají choulostivé dravé ryby a dávají do kádí s čistou vodou. Pak

Příprava výlovu

Vážení ryb – pod váhou je zavěšena „mušle“ do které se vydávají ryby ke zvažení

už přichází na řadu **kesery**, což jsou silné podběráky s hrubými oky, kterými se vydávají zejména kapři do **braků** či **řešátek** nebo **přebírek**, kde je rybáři roztřídí podle velikosti, nebo ryby podle druhů do jednotlivých kádí. Během vydávání ryb je třeba vodu v síti prolévat a prokysličovat, aby se ryba neudusila.

Po naplnění kádí se ryby váží a nakládají na přistavená nákladní auta. Pokud při výlovu uslyšíte z prostoru kádiště skoro už zpěvné volání „první, druhá, ..., desátá, ..., dvacátá dosazená“, budete si jisti, že se právě nakládá první, druhý, ..., desátý metrák ryb do přepravních beden, ve kterých je nákladáky odvezou na sádky s čistou vodou, kde zůstanou až do vánočního prodeje.

Ivo Krechler
vedoucí útvaru rybářství

Autor fotografií na straně 29: Miroslav Firman

Rybáři na lodích s háčky kontrolují spodní žíň a přidržují horní žíň opatřenou plováky

Začátek zátahu – hajní v popředí táhnou za provázek. Rybáři na lodích přidržují pomocí háčků spodní žíň nevodu u dna loviště. V levém horním rohu táhnou nevod pěšáci

Voda štětcem a básní

Voda v české písničce

Alexandra Pořízková
Holka modrooká

Ivana Melcherová
Písničky o vodě

Stela Brzobohatá
Za vodou, za vodičkou

Nikola Bujková
V širém poli studánečka

SOUTĚŽ PRO DĚTI

VODA ŠTĚTCEM A BÁSNÍ

Zapojte se do 11. ročníku
výtvarné a literární
soutěže, letos na téma:

VODA V HISTORII

Přihlásit se mohou děti
ze základních, uměleckých
a mateřských škol.

Díla poslejte do 31. 3. 2016
na adresu Povodí Moravy v Brně,
Ivana Frýbortová.

VÍCE INFORMACÍ NA WWW.PMO.CZ

Nguyen Mi Thi Tra
Hastrmánek

Vodička

Vodičko, vodičko!
Plyneš nám do dále.
Prameníš vysoko,
v kamenech ze skály.

Vodičko z Moravy
plyneš do Dunaje,
daleko do dále,
pryč z našeho kraje.

Kristýna Plachá

Tajemství vody

Vodo, vodo studená,
pověz, kde jsi zrozená.
Ze srdcí hor, z kapradí,
z pavoučích sítí, se slz od dětí?

Z ranní rosy korálky,
kutálím si do dálky.
Do járků a studánek,
pak si splétám copánek.

Vítr vlásky moje rozčeří,
srovnávám je, než se se šeří.
Tak to chodí každý den,
když slunce svítí a má víčka tíží sen.

Když pak mraky v bouři zahučí,
vichry stromy, travou zatočí.
Moje kapky vyprahlá zem pije,
vidíš, jak hladová a žíznivá je?

Potoky a potůčky zpívají si písničky,
hravé vlnky malými jsou poslíčky.
Naslouchají lesům, květům, trávě svěží,
všechno poví, co kde slyší.

Porozumět však každý nedovede,
pouze ten, co spravedlivý život vede.
Má rád všechno živé jako sebe,
jeho srdce je co letní nebe.

Moje síla mocná je,
každý život se ke mně vztahuje.
Zahynou-li moje kapky vodní,
zemře se mnou všechno, zlí i hodní.

Proto chraň mě člověče,
žádná kapka ať zbytečně neteče.

Nedopusť, bych se stala vodou mrtvou,
která v sobě nemá ani sílu,
ani jednu kapku živou.

Gabriela Ducháčková

Sára Šopíková
Včera u studánky

Anketa

Voda je nedílnou součástí řady vánočních zvyklostí. Jaké jsou vaše zvyky spojené s vodou, Vánoce a Novým rokem?

1. Bez vody bychom doma na štědrý den nemohli lít olovo, a to děláme vždycky.
Ivana, 40 let

2. Pokaždé, když koupíme na vánoce kapra, jdeme s dětmi a vnuky ven k vodě, a do vody jej pustíme. Naše řeka je součástí našich vánočních domácích zvyků.
Jaroslav, 67 let

3. Na Nový rok piju hodně vody, protože mám po Silvestru kocovinu a musím to nějak z těla vyplavit.
Petr, 31 let

4. Rybu na Štědrý den nepouštíme, protože večeríme řízky. Olovo jsme odlévali jen jednou a moc se nám to nedařilo. Skořápkové lodičky se svíčkou nám v míse neplují, protože většinou zapomeneme skořáčky schovat. Jediným zvykem, který o Vánocích pravidelně

dodržuji a souvisí s vodou, jsou relaxační koupele. Budu se tedy muset zamyslet nad něčím dalším a polepšit se.

Lada, 42 let

5. Jako první „vánoční“ zvyk spojený s vodou mě napadá předvánoční úklid. Dále potom dva dny protékající voda ve vaně s kaprem a nakonec opravdu vánoční zvyk, který každoročně opakujeme – pouštění lodiček/skořápek se svíčkou.

Barbora, 32 let

